

สำเนา

ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เรื่อง หลักการและแนวปฏิบัติการใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์

ในการเรียน การวิจัย และการจัดทำผลงานวิชาการในระดับบัณฑิตศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๘

เพื่อให้การใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Tools) ในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และไม่ก่อให้เกิดการนำข้อมูลหรือผลงานที่สร้างขึ้นโดยปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับหลักวิชาการหรือขัดต่อจริยธรรมทางวิชาชีพ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการใช้เครื่องมือดังกล่าวอย่างรับผิดชอบ ภายใต้มาตรฐานทางวิชาการที่เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและนานาชาติ และเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิของมหาวิทยาลัยและบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ว่าด้วยโครงการสัมฤทธิ์บัตรบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับข้อ ๕ ข้อ ๕๘ ข้อ ๕๙ และข้อ ๖๐ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖ อธิการบดีโดยความเห็นชอบของสภาวิชาการ ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๘ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เรื่อง หลักการและแนวปฏิบัติการใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ในการเรียน การวิจัย และการจัดทำผลงานวิชาการในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

“นักศึกษา” หมายความว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและผู้เรียนในโครงการสัมฤทธิ์บัตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

“เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์” หมายความว่า ระบบประมวลผลของคอมพิวเตอร์ หุ่นยนต์ เครื่องจักร หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในลักษณะใกล้เคียงกับความสามารถของมนุษย์ และสามารถสร้างผลลัพธ์หรือดำเนินการตอบสนองได้โดยอัตโนมัติ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) จากชุดข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เช่น ข้อความ ตัวเลข รูปภาพ เสียง หรือภาพเคลื่อนไหว โดยมีศักยภาพในการเลียนแบบหรือดำเนินการที่มีลักษณะเหมือนมนุษย์ ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ การจดจำ การประมวลผลภาษา การให้เหตุผล การวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา โดยอาศัยรูปแบบข้อมูลซ้ำหรือแบบจำลองที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้ว

ข้อ ๔ หลักการในการใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

(๑) การใช้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และการวิจัย

นักศึกษาตระหนักถึงประโยชน์อันเกิดจากการใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ในการสนับสนุนการเรียน การสัมมนา การค้นคว้าอิสระ วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ และการเผยแพร่ผลงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ และพัฒนาทักษะทางวิชาการอย่างมีวิจารณญาณ ไม่ใช่เพื่อการลอกเลียนแบบหรือทุจริตทางวิชาการ

(๒) การพิจารณาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

นักศึกษาตระหนักว่าเนื้อหาหรือข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์อาจมีความผิดพลาด ไม่ถูกต้อง ขาดความน่าเชื่อถือ อคติ เลือกปฏิบัติ ให้ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวต่อบุคคลบางกลุ่ม หรือไม่สอดคล้องกับหลักวิชาการ ผู้ใช้ต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและรับผิดชอบต่อผลงานที่อ้างอิงหรือสร้างขึ้นจากข้อมูลดังกล่าว

(๓) การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลวิจัย

นักศึกษาต้องใช้ความระมัดระวังในการป้อนข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลของผู้อื่น หรือข้อมูลจากงานวิจัยเข้าสู่เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ โดยเฉพาะเครื่องมือที่ไม่ได้รับรองการปกป้องข้อมูลตามหลักมาตรฐานสากล เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิและการรั่วไหลของข้อมูล

(๔) ความเข้าใจในสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา

นักศึกษาพึงรู้ว่าผลงานที่สร้างขึ้นโดยตรงจากเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ เช่น แนวคิด สิ่งประดิษฐ์ เนื้อหา หรือบริการ อาจไม่ถือเป็นผลงานที่สามารถอ้างสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาได้ ดังนั้น นักศึกษาต้องไม่แอบอ้างสิทธิความเป็นเจ้าของหากผลงานนั้นไม่ได้มาจากการคิดสร้างสรรค์ของตนเองโดยแท้จริง

(๕) การหลีกเลี่ยงการละเมิดลิขสิทธิ์

นักศึกษควรใช้ความระมัดระวังในการนำข้อมูลหรือเนื้อหาที่สร้างจากเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์มาใช้ เพราะอาจเป็นข้อมูลที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นได้ ต้องตรวจสอบแหล่งที่มาอย่างละเอียดถี่ถ้วน และอ้างอิงให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

(๖) ความรับผิดชอบต่อผลงานวิชาการ

นักศึกษาต้องรับผิดชอบต่อเนื้อหาและผลลัพธ์ของผลงานทั้งหมด แม้ว่าส่วนหนึ่งของเนื้อหาจะได้มาจากเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ก็ตาม ทั้งนี้ การใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งในการสนับสนุน ไม่ใช่ผู้สร้างหรือเจ้าของผลงานแทนนักศึกษา

ข้อ ๕ แนวปฏิบัติและข้อห้ามในการใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

(๑) แนวปฏิบัติ

(๑.๑) การใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ต้องอยู่ภายใต้ความตระหนักรู้ มีวิจารณญาณ และความซื่อสัตย์สุจริตทางวิชาการ โดยให้ใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการเรียนรู้ การค้นคว้า การวิจัย การจัดทำ และการเผยแพร่ผลงานเท่านั้น

(๑.๒) ต้องตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และความเหมาะสมของเนื้อหา ข้อมูล หรือผลลัพธ์ที่ได้จากเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์อย่างรอบคอบ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดพลาด บิดเบือน มโนคติ หรือขัดต่อหลักวิชาการ

(๑.๓) ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าเนื้อหา ข้อมูล หรือผลลัพธ์ที่สร้างขึ้นโดยเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ไม่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ หรือสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลอื่น โดยการใช้ข้อมูลจากแหล่งภายนอกต้องมีการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

(๑.๔) ในกรณีที่มีการใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ นักศึกษาต้องเปิดเผยการใช้ดังกล่าวอย่างชัดเจน โดยระบุชื่อเครื่องมือ ขอบเขตการใช้งาน และบทบาทของเครื่องมือในการจัดทำงาน เช่น รายงาน รายงานสัมมนา การค้นคว้าอิสระ วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ หรือผลงานวิชาการอื่น

(๒) ข้อห้าม

(๒.๑) ห้ามใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน ทั้งนี้ การใช้ต้องอยู่ในลักษณะเป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุน มิใช่แทนที่การคิดวิเคราะห์หรือสร้างสรรค์ของนักศึกษา

(๒.๒) ห้ามนำเนื้อหา ข้อมูล หรือผลลัพธ์ที่ได้จากเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์มาใช้โดยตรงโดยไม่มีการตรวจสอบ กลั่นกรอง หรือปรับปรุงโดยนักศึกษา ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการคัดลอกหรือแอบอ้างว่าเป็นผลงานต้นฉบับของตน

(๒.๓) ห้ามป้อนหรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลลับ หรือข้อมูลวิจัยที่มีความอ่อนไหวเข้าสู่เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ โดยเฉพาะเครื่องมือที่ไม่มีการรับรองการคุ้มครองข้อมูล หรือมีการจัดเก็บข้อมูลในระบบคลาวด์ที่ไม่มีการควบคุมความปลอดภัยที่เพียงพอ

(๒.๔) ห้ามใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ในกระบวนการสอบหรือการวัดและประเมินผลการศึกษา เว้นแต่มีประกาศหรือคำสั่งให้ใช้ได้เป็นกรณีเฉพาะ

(๒.๕) ห้ามใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ในการกระทำใด ๆ อันขัดต่อกฎหมาย จริยธรรมทางวิชาชีพ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของมหาวิทยาลัย หรือก่อให้เกิดความเสียหายหรือการละเมิดต่อสิทธิของบุคคลอื่น

ข้อ ๖ นักศึกษาที่ใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์โดยไม่เหมาะสม หรือฝ่าฝืนหลักการ แนวปฏิบัติ และข้อห้ามตามประกาศฉบับนี้ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัยหรือบุคคลอื่น หรือเป็นการละเมิดต่อสิทธิของผู้อื่น ผู้นั้นอาจต้องรับผิดชอบในทางวินัย ทางจริยธรรมและจรรยาบรรณ ทางแพ่ง หรือทางอาญาแล้วแต่กรณี และอาจส่งผลต่อผลการประเมิน ผลการศึกษา หรือการสำเร็จการศึกษา

ข้อ ๗ ให้อธิการบดีรักษาการตามประกาศนี้ และให้มีอำนาจออกคำสั่งหรือหลักเกณฑ์ใด ๆ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศนี้

ในกรณีมีปัญหาในทางปฏิบัติหรือต้องตีความตามประกาศนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด และคำวินิจฉัยนั้นให้เป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

พนมพัทธ์ สมิตานนท์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพัทธ์ สมิตานนท์)

กรรมการสภามหาวิทยาลัย

รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สำเนาถูกต้อง

(นางรุ่งรศมี สุกใส)

หัวหน้างานสารบรรณ

๒๒ ก.ค. ๒๕๖๘